

TOIMINTAKERTOMUS 2019

/ Kuvan residenssi yhdistys ry.

Kuvan residenssi yhdistys ry:n kotisivut www.impilinna.org

Kuvan residenssi yhdistys ry jatkoi Utön saarella ylläpitämänsä residenssin toimintaa. Vuosi 2019 oli residenssin 12. toimintavuosi. Aikaisempaan tapaan yhdistys kehitti pitkäjänteisesti residenssitoimintaa saaristomerellisestä näkökulmasta nykykuvataiteen ammattikentällä. Residenssin kohderyhmät ovat Taideyliopiston Kuvataideakatemian perus- ja jatko-opiskelijat sekä alumnit. Vuoden 2019 aikana monenlaisista nykytaiteen tulokulmista työskenteleviä residenssivieraita oli 39.

RESIDENSSIAJAT VUONNA 2019

Jälleen vuonna 2019 yhdistys tasapainoili residenssivieraiden valinnan kanssa - hakijoita oli taas moninkertainen määrä verrattuna tarjolla oleviin viikkoihin. Vapaamuotoisissa hakemuksissa toivottiin paneutuvia ja rehellisiä ajatuksia siitä, miten hakija etukäteen ajattelisi saarelta löytyvällä olevan yhteys omaan ajankohtaiseen tekemiseen. Hakijoita kannustettiin dialogiin paikan kanssa. Hakijoiden toivottiin antavan tilaa ja aikaa saarella työskentelyyn, saaren olosuhteista ja eri vuodenaajoista löytyvään ja antavan mahdollisuuden näille vaikuttaa omaan tekemiseen. Ensikertalaisilta ei toivottu tarkkaa työsuunnitelmaa. Residenssiin palaavista toivottiin syventyneempiä ajatuksia saarelle paluusta ja jatkotyöskentelystä tai hakemusta uudelle paikkaan liittyvälle ideoinnille.

Kilpailuasetelmia välttämällä taiteilija- ja opiskelijavetoiseen residenssiin yritettiin löytää vieraita, joiden sen hetkinen taiteellinen työskentely ja ajattelu tunnistettiin sellaiseksi, että sille olisi mahdollista syntyä vuorovaikutusta Utöltä löytyvän kanssa. Oleellisena pidettiin paikan ja ympäristön arvostusta ja halua antaa niiden vaikuttaa omaan perustyöskentelyyn. Residenssijaksot myönnettiin yhdelle henkilölle tai työryhmälle kerrallaan 1-4 viikoksi. Ensikertalaisille myönnettiin 1-2 viikon aikoja. Jo aikaisemmin vierailleille sekä verrattavia olosuhteita kokeneille jaettiin myös pidempiä aikoja. Opiskelijoiden opinnäyte- ja lopputöiden toteutukseen myönnettiin aikoja vain, jos ne liittyivät residenssin ympäristöön. Yhdistys kierrättää vuosittain valitsijoita, jotka esittelevät ehdotuksen keskusteltavaksi muulle hallitukselle. Vuonna 2019 valitsijoina toimivat Hertta Kiiski ja Harriina Räinen.

Residenssin ylläpitäjille eli käytännössä hallitukselle varattiin omaa aikaa residenssiin. Aika käytettiin oman henkilökohtaisen tekemisen pitkäjänteiseen taiteellisen työskentelyn edistämiseen, toiminnan kehittämiseen oman työskentelyn lähtökohdista sekä selkeinä talkoo- ja huoltokäyntejä.

Vuonna 2019 toteutuneet residenssijaksot

29.12. – 5.1. Sebastian Reis / maalaus, 3. vsk maisteriop.
Pimeyden, säätilan ja etäisyyden vaikutukset työskentelyyn.

5.1. – 12.1. Verner Salonen / tila-aika, 3. vsk
Luopumisen aktit ja uusien kestävämpien toimintatapojen etsiminen.

12.1. – 19.1. Maija Mustonen / alumni
Feel-esityksen (esitys tunteista ja tuntemisesta, tanssin syntymisestä ja syttymisestä) työstäminen yhdessä Hanna Ahdin ja Anna Torkkelin kanssa.

19.1. – 2.2. Aleks Kalliola / tila-aika, 3. vsk
Talvisen saaristoympäristön vaikutus työskentelyyn.

2.2. – 16.2 Enni Suominen / kuvanveisto, 3. vsk maisteriop.
Residenssissä aloitetun opinnäytetyön kirjallisen osan kirjoittaminen.

16.2 – 2.3. Maria Pääkkönen / alumni
Paikan käsitteen ja todellisten ja kuviteltujen paikkojen tunnelmien sekä niihin liittyviä muistojen tutkiminen piirustuksen, installaation ja piirustus performanssin kautta.

2.3. – 9.3. Hemmo Sipponen / maalaus, n. vsk
Luonnostelu saaren ympäristöissä ja maisterin opinnäytetyön kirjoittaminen.

9. – 16.3. Maisa Majakka / kuvanveisto, 4. vsk
Työskentelyä löydettyjen kuvien ja muistojen parissa.

16.3. – 23.3. Emma Rönholm & Salla Vapaavuori / alumni
Yhteisen kasvavan veistoksen työstäminen.

23.3. – 30.3. Hertta Kiiski / yhdistys, alumni
Kuvaaminen Utön valossa, rannoilla sekä talossa tulevaa näyttelyä varten.

30.3. – 6.4. Pilvi Hyväri/ tila-aika, 5. vsk
Merta käsittelevä kirjaprojekti.

6.4. – 13.4. Elena Näsänen / alumni
Ilmastonmuutos-aiheisen Pimeä-videoteosteossarjan kuvaaminen.

13.4. – 20.4. Linda Ciesielski / taidegrafiikka, 2. vsk
Vähäpuisen ympäristön kokeminen ja tallentaminen kirjoittaen, äänittäen, piirtäen ja tekemällä puureliefejä.

20.4. – 27.4. Henna Laininen / tohtoriopiskelija
Ilmastonmuutos minussa -hankkeeseen liittyvän opetusmateriaalin
työstämistäminen.

27.4. – 11.5. Lasse Vairio / tila-aika, 3. vsk
Vedenalaisen maiseman havainnointia sukeltamalla ja nauhoittamalla ääniä
rannan tuntumassa.

11.5. – 18.5. Ulla Leppävuori / alumni, yhdistys
Huoltoaika

18.5. – 25.5. Aino Sinda, taidegrafiikka, n. vsk
Uusien työskentelytapojen ja kuva-aiheiden etsiminen ja kokeileminen

25.5. – 1.6. Mimma Tuomisalo / tila-aika, 1. vsk
Löytäen, havainnoiden ja piirtäen uuden löytäminen rauhoittavassa ja
yllätyksellisessä ympäristössä.

1.6. – 8.6. Kerttu Saali / maalaus, 3. vsk
Havainnon ymmärryksen laajentaminen ja uusien taiteellisten lähtökohtien
hakeminen.

8.6. – 15.6. Tanja Silvestrini / tila-aika, vaihto-opiskelija
Tutustuminen saaren erityislaatuun valokuvan, kirjoittamisen ja performanssin
kautta.

15.6. – 24.6. Ulla Leppävuori / alumni, yhdistys
Maiseman kerroksellisuus keskikesän valojen paljastamana; valokuvausta
Kobbanin luotojen välissä. Itäniityllä kasvien kuvausta; sikoangervo osaksi
installaatiota 'Matkanneet' Örön Öres 19 kesänäyttelyyn.

24.6. – 6.7. Harriina Räinen / taidegrafiikka, 6. vsk
Toiseuteen liittyvän maisterin lopputyön viimeistelyä. Lukemista, kirjoittamista,
olemista, katsomista.

6.7. – 17.7. Sonja Donner / maalaus, 2. vsk
Paikan tutuksi tekemisen, paikassa olemisen ja paikan omaksi ottamisen teemat
kävelemisen, katsomisen, kirjoittamisen, lukemisen, keräämisen,
valokuvaamisen, muistelemisen ja juttujen kertomisen muodossa.

17.7 – 23.7. Ulla Leppävuori / alumni, yhdistys, huoltoaika
Eteisen varastokomeron vanhojen hyllyjen purku ja uusien rakennus sekä talon
ja pihan ylläpito ja huolto.

23.7. – 27.7. Jan Kaila / alumni, Kuvataideakatemia dekaani
Tutustuminen residenssiin

27.7. – 10.8. Maria Kaihlanen / maalaus, 5. vsk

Tärkeiden kirjojen, materiaalien ja välineiden törmäyttäminen saaren antamiin elämyksiin ja ajatuksiin.

10.8. – 17.8. Valentine Smets / maalaus, 1 v. maisteriop.

Uusien kokeellisten luontoon liittyvien työskentelymetodien etsiminen.

17.8. – 24.8. Jaakko Hukkanen / maalaus, 2. vsk

Hiljaisuuden havainnointi ulkoilmassa piirtäen, maalaten ja kirjoittaen.

24.8. – 31.8. Ida Stenros / taidegrafiikka, 1. vsk

Filmivalokuvan, kirjoittamisen, kuvakollaasien, löydettyjen kappaleiden ja paikkojen sekä dokumentaarissävyytteisen kerronnan parissa työskentelyä luonnossa ja hiljaisuudessa.

31.8. – 7.9. Martin Huber / maalaus, vaihto-opiskelija

Täysin vieraan ympäristön kanssa kommunikointi kirjoittamalla, äänittämällä ja kuvaamalla antaen sen vaikuttaa työskentelyyn.

7.9. – 14.9. Yhdistyksen yhteisaika / Ulla Leppävuori, Hertta Kiiski ja Pilvi Hyväri

Mattotalkoot, toiminnan kehitysideointia ja omaa työskentelyä muissa kohdissa tarkemmin mainittujen teemojen parissa.

14.9. – 21.9. Christine Valtonen / tila-aika, 2. vsk

Uusien tapojen löytäminen neuleinstallaatioiden tekemiselle esim. kasvivärjätä käsintehtyjä neulenytytteitä saarelta peräisin olevilla luonnonmateriaaleilla.

21.9. – 5.10. Cáit Ní Dhuinnín / tila-aika, 2. v. maisteriop.

“Standing with the stones” -projektin jatkaminen Utölla.

5.10. – 19.10. Pavel Rotts / SASHAPASHA, tila-aika, n. v. maisteriop.

Historian ja mikrohistorian tutkiminen koskien Utön venäläishautoja. Viime hetken peruutuksena ensimmäinen viikko jäi käyttämättä.

19.10. – 26.10. Jaakko Pietiläinen / tila-aika, 1 v. maisteriop.

Uusien työskentelytapojen etsiminen, säätilojen havainnointi ja aistiminen, meren seuraaminen ja sen liikkeiden dokumentointi sekä puun veistäminen.

30.10. – 9.11 Laura Pakarinen / taidegrafiikka, n. vsk

Ajopuiden työstäminen veistämällä, Polaroid-sarjan jatkaminen, musteella piirretyn potrettisarjan jatkaminen vanhojen valokuvien pohjalta saaristossa eläneistä ihmisistä.

9.11. – 11.11. Hertta Kiiski / Huoltoaika ja omaa työskentelyä

Kivipotrettien kuvaamisen jatkamista.

11.11. – 23.11 Ulla Leppävuori / Huoltoaika ja omaa työskentelyä
Hiljaisen paljaan lyyrisen vuodenajan materiaalit ja valot osana maiseman
kerroksellisuuteen liittyvää työskentelyä, valokuvat.

23.11. – 30.11. Laura Soisalon-Soininen / kuvanveisto, n. vsk.
Toiston kautta koettu kunnioittava havainnointi saareen ja löydettyihin
luonnonmateriaaleihin.

30.11. – 14.12. Christine Valtonen / tila-aika, 2. vsk
Työskentelyprosessin jatkaminen, kivien kokeilu muotteina neulosveistoksille.

21.12. – 28.12. Teresa Hildebrandt / kuvanveisto, vaihto-opiskelija
Shelter-projektin jatkaminen eristäytyneessä ympäristössä.

28.12. – Sirkku Ketola / alumni
The Ritual - Le Rituel - Rituaali -videoteoksen kuvaaminen.

Aikojen jakaantuminen eri kävijäryhmien välillä:

Perusopiskelijat 33 vk

Tohtoriopiskelijat 1 vk

Alumnit 6 vk

Yhdistys (oma työskentely, yhdistyksen yhteisajat ja huoltoajat) 11,5 vk

Tyhjä 1 vk (viime hetken peruutus)

YHDISTYS JA PÄÄTÖKSENTEKO

Yhdistyksen hallituksen kokoonpano säilyi samana kuin edellisenä vuonna:

Puheenjohtaja ja rahastonhoitaja Ulla Leppävuori, kuvataiteilija, KuM,
kuvanveiston ko.

Varapuheenjohtaja Hertta Kiiski, kuvataiteilija, KuM, tila-aikataiteiden ko. (jaetusti
osan vuotta Harriina Räinenä)

Sihteeri Harriina Räinenä, KuM, taidegrafiikan ko. (jaetusti osan vuotta Hertta
Kiiski)

2. rahastonhoitaja Eveliina Hämäläinen, kuvataiteilija, KuM, maalaustaiteen ko.

Hallitukseen on valikoitunut kuvataiteilijoita, joiden motiivina on vaikuttaa
taiteenkenttään mahdollistamalla pieni, muovautuva, idealtaan ajankohtainen ja
vertaispyöritteinen työskentelypaikka kuvataiteilijoille. Hallituksen jäsenillä on
myös halu kehittää omaa taiteellista tekemistään pitkäjännitteisesti Utön
olosuhteissa ja sieltä löytyvän lähtökohdista sekä syventää oman tekemisen
vuorovaikutteisuuutta ja oppia paikasta lisää. Motiivina on myös kunnioitus ja
rakkaus rakennusta, paikkaa ja sen olosuhteita kohtaan.

Sääntömääräisen kokouskäytännön lisäksi yhdistys piti vuoden aikana neljä tapaamista, joissa oli yhteydessä koko hallitus vähintään Skype-yhteyden kautta. Yhteyttä pidettiin myös sähköpostitse ja puhelimitse.

VUODEN 2019 TOIMINTASUUNNITELMAN JA VUODEN AIKANA TOTEUTUNUTTA

Toimintasuunnitelmassa vuodelle 2019 ideoitu perustoiminnan sisältö pystyttiin toteuttamaan kokonaisuudessaan kuten aikaisempinakin vuosina. Toiminnan sisältö kypsyi edelleen ja Telegrafen-residenssin ylläpidon ja yhdistyksen käytäntöjä on tarkastettu myös kuluneen vuoden aikana. Valitettavasti jatkuvaluonteinen rahoitus perusmenoille jäi edelleen odottamaan ratkaisua. Sen löytyessä tulevaisuudessa rahoitukseen käytettävä energia voidaan suunnata projektien rahoituksen hakuun ja toteuttamiseen ja toiminnan kehittämiseen.

Residenssitalon kunnostusta jatkettiin. Telegrafenin eteisen varaston suunniteltu uudestaanorganisointi toteutui. Vanhat hyllyt purettiin, materiaali kierrätettiin, tila maalattiin ja siihen rakennettiin uudet suurempaa painoa kestävätkä koko kaapin levyiset hyllyt sekä ostettiin puulaatikot tavaroiden säilytyksen organisoimista varten. Hankinnat tehtiin paikallisesta Mick Trä och järn -liikkeestä, vain laatikot ostettiin Ikeasta. Urakan suunnitteli ja toteutti Ulla Leppävuori.

Utön Pohjoisen puoleinen väylähänke.

Yhdistys (pj Ulla Leppävuori) oli aktiivisesti vaikuttamassa väylähankkeen huviveneväylä-osuuden suunnittelun lopettamiseen, olemalla yhteydessä eri toimijoihin sekä kannustamalla laajasti kannanottoihin sekä asiantuntijoita että Utölle sidoksissa olevia. Yhdistys paneutui asiaan jo entisen tiedon lisäksi, lopputuloskena oma mielipide Väylävirastolle, joka käsitteli alueen arvoja monesta näkökulmasta mm. paikallisuuden, tutkimuksen ja kuvataiteen - sekä luoden yhteyksiä näiden välille.

Keväällä 2019 yhdistys ideoi ja punnitsi huolellisesti mahdollisuuttaan osallistua ideoinnin alla olleeseen ***Archipelago imagination and the expanded academy -hankkeeseen***, kehittäjänä Dr. Glenn Loughran (Dublin School of Creative Arts). Hankkeen yhteistyökumppaneina olivat Dublinin, Shetlannin ja Ecuadorin yliopistot ja siihen oli haettu rahoitusta EU:n Horizon 2020 -rahastosta: Europe in Changing World - Inclusive, innovative and reflective Societies. Yhdistys piti hanketta mielenkiintoisena ja kannatettavana, mutta näki vaarana, että osallistuminen olisi muuttanut toimintaa ulkoapäin määritellyksi sekä vaatinut pieneltä yhdistykseltä liikaa resursseja. Yhdistys myös oli tunnisti ainakin jossain määrin jo edustavansa sellaista toimintaa, johon hankkeessa etsittiin keinoja.

Ääri-lehden neljännen numeron toimittaminen päätettiin siirtää vuodelle 2020 yhdistyksen resurssipulan ja päällekkäisyyksien vuoksi.

Matto-projekti jäi edelleen odottamaan mahdollisuutta toteutua. Projektissa kudotaan Telegrafeniin perinteiset matot, joiden lähtökohta on paikallisen maiseman rytmit, valot ja tunnelmat sekä kiinnostus saariston räsymattojen paikallisesti historiassa saamaan muotoon. Tarkoitus on yhdistää kuvataiteilijan ammatin visuaalisen näkemyksen kautta maisemasta löytävä paikkasidonnainen havainnointi ja paikallinen perinne.

RAHOITUS

Käytössä ollut budjetti

Taideyliopiston Kuvataideakatemia kohdennettu rahoitus perusopiskelijoiden residenssiajalle 1/2 vuoden ajalta 4000e (joulukuu 2019)
Suomen kulttuurirahaston keskusrahaston apuraha residenssitoiminnalle ja Ääri-lehdelle 8000e (toukokuu 2019)
Säästössä Kuvataideakatemia tukisäätiö Kuvataideopetus 170-vuotta -tunnustuspalkinto 10 000e

Haetut apurahat ja rahoitukset

Koneen säätiö
Suomen Kulttuurirahaston keskusrahasto
Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakuntarahastot
Alfred Kordelinin säätiö

TOIMINNAN HISTORIA LYHYESTI

Telegrafen residenssissä työskentelee vuosittain noin 30-40 1-4 viikon jaksoissa.

Kuvataideakatemia ylioppilaskunta KuvYo perusti vuonna 2007 armeijalta hiljattain vapautuneelle Utön saarelle. KuvYo vuokrasi saarelta Telegrafen / Impilinna -nimiseen talon. Residenssivieraat olivat Kuvataideakatemia opiskelijoita. KuvYo huolehti residenssitoiminnasta yhtäjaksoisesti vuoden 2012 loppuun. Kuvataideakatemia, Teatterikorkeakoulun ja Sibelius-akatemia yhdistyminen Taideyliopistoksi vuoden 2013 alussa muutti korkeakoulujen ylioppilaskuntien toimintaa ja tämä synnytti tarpeen organisoida residenssin toiminta uudelleen.

Kuvan residenssiyhdistys ry:n perustettiin loppuvuodesta 2012 hallinnoimaan residenssitoimintaa jatkossa. Tavoitteena oli, että residenssitoiminta voisi jatkua ja kehittyä alkuperäiset lähtökohtansa säilyttäen. Yhdistyksen perustivat silloiset Kuvataideakatemia opiskelijat. Tämä alunperin toisilleen tuntemattomista opiskelijoista koostuva ryhmä näki residenssin toiminnan ainutlaatuisena, arvokkaana ja merkityksellisenä. Yhdistys perustettiin yhteistyössä silloisen Ylioppilaskunnan kanssa ja toimintaideaa mietittiin yhteistyössä Kuvataideakatemia hallinnon kanssa, jotta yhteistyökumppanuus säilyisi tulevaisuudessa.

Nykyisin toiminnasta kantaa vastuuta osittain samat henkilöt, jotka ovat nyt ammatissaan toimivia kuvataiteilijoita. Mukana on myös nykyisiä opiskelijoita. Yhdistyksen perustamisen yhteydessä toiminta avautui myös Kuvataideakatemiasta valmistuneille.

Ylioppilaskunnan aikana residenssin kustannukset katettiin ylioppilaskunnan tuloista, sekä pienistä apurahoista (SKR). Myös Kuvataideakatemia tuki toimintaa vuosittain asialle varaamallaan rahastolla. Yhdistys sai merkittävät apurahat Suomen Kulttuurirahaston keskusrahastolta vuosina 2013 ja 2014. Tämän jälkeen Kuvataideakatemia ja Kuvataideakatemia tukisäätiön ovat perusmenojen tukemisellaan mahdollistaneet toimintaa. Toimintaa on lisäksi rahoitettu Niilo Helanderin säätiön apurahoin ja Suomen kulttuurirahastolta uusien apurahoin. Peruskunnostusta on tukenut Varsinais-Suomen Ely-keskus. Yhdistyksen toimittamaa Ääri-lehteä ovat tukeneet Kuvataideakatemia kirjasto- ja julkaisulautakunta ja Niilo Helanderin säätiö.

Telegrafen-talo on soveltuu kooltaan ja tunnelmaltaan residenssitoiminnalle. Rakennuksen henki ja sijainti ovat vaikuttaneet toiminnan rakentumiseen. Autonomian aikana alunperin saaren sähkötyötoimintaa varten rakennettu Telegrafen aidattuine pihoineen sijaitsee Utön kylässä ja sijoittuu sen etelälaidalle. Kutsumanimen Impilinna rakennus on saanut saaren armeijan aikaiselta ajalta. Sisätilat on varustettu toimiviksi huonekalujen ja muun irtaimiston sekä taitelijan tarpeiston että paikkaan liittyvän karttuvan kirjavalikoiman osalta. Yhdistys kunnioittaa vanhaa rakennusta ja saaristokylää ja pyrkii mahdollisuuksien mukaan osallistumaan niiden vaalimiseen peruskunnostamalla residenssitaloa sekä pihaa.

Sekä Kuvan ylioppilaskunnan aikana että yhdistyksen aikana residenssi on seurannut ja ollut osana Utön kylän armeijan saaresta poistumisen jälkeistä rakennemuutosta. Utön saaren residenssi on vakiintunut käsite Kuvassa opiskeleville ja sieltä valmistuneille. Residenssin mahdollistama kokemus ulkomeren laidan olosuhteista ja siellä syntyneet ideat ja tapahtunut työskentely vaikuttaa nuoriin kuvataiteilijoihin ja heidän ajatteluunsa.

Yhdistys on pysynyt alkuperäisessä ideassaan ja samalla määrätietoisesti kehittynyt lähtökohtiaan arvostaen ja niistä jatkuvasti hienon idean tunnistaen.